

סדר

תוספתא יומית

בהגהה חדשה לפי גסחאות מדיקות ובנקוד מלא

בפי תקנת והדרכת

מרן מוהרא"ש זי"ע

הלמוד לשבוע פרשת תרומה (כו שבט - ב' אדר) תשע"ה

מסכת סנהדרין (א - ז)

יצא לאור מוצאי שבת קדש לסדר משפטים תשע"ה

על ידי תלמידי מתיבתא 'היכל הקדש' חסידי ברסלב

עיר הקדש ירושלים תונב"א

יום ראשון, כו שבט תשע"ה

למדת כפר את הלמוד היומי ?

בבלי: כתבות יג. ירושלמי: מעשרות כג. רמב"ם: הלכות קדוש החדש ט, י, יא

הריני לומד לקיים מצוות בוראי, והריני מזכה בלמודי לעלוי נשמת רבי אליעזר
שלמה בן רבי מנחם זאב, זכותו יגן עלינו - שתקן למוד זה.

מפסת מנהדרין פרק ראשון

א. דיני ממונות - בשלשה. רבי אומר: בחמשה, כדי שיגמר הדין
בשלשה; דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: ביחיד. סמיכה -
בשלשה, וסמיכת זקנים - בשלשה. רבי יהודה אומר: בחמשה.
מטלטלין של הקדש, נטע רבעי, ומעשר שני שאין דמיו ידועין -
נפדין על פי שלשה לקוחות, ולא על פי שלשה שאינן לקוחות. מום
שבגלוי - הרי זה ישחט על פי בני הפנסת; דברי רבי מאיר. רבי
יוסי אומר: אפלו רגלו קטועה ועינו סומא - לא ישחט אלא על פי
ממחה.

ב. וחקמים אומרים: המוציא שם רע, בזמן שמוענו טענת נפשות – בעשרים ושלשה. טענת ממוזן – בשלשה.

ג. וכשם שהדין בשלשה, כך פשרה בשלשה. נגמר הדין – אין רשאי לבצע. רבי אלעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר: כל המבצע – הרי זה חוטא. המברך את המבצע – הרי זה מנאיץ לפני המקום. על זה נאמר (תהלים י): "ובוצע ברך נאיץ ה'". אלא יקב הדין את החר, שכן משה אמר יקב הדין את החר. אבל אחרן היה עושה שלום בין אדם לתברו, שנאמר (מלאכי ג): "בשלום ובמישור חלף אתי" וגו'. רבי אליעזר בן יעקב אומר: מה תלמוד לומר ובוצע ברך נאיץ ה'? משלו משל למה הדבר דומה, לאחד שגנב מאה של חטים, טחנן אפאן והפריש מהן חלה והאכיל לבניו, היאך זה מברך? אינו מברך אלא מנאיץ. ועל זה נאמר: ובוצע ברך נאיץ ה'. רבי מאיר אומר: ובוצע ברך – אלו אחי יוסף שהיו אומרים (בראשית לו): "מה בצע" וגו'. רבי יהושע בן קרחה אומר: מצוה לבצע, שנאמר (וכריה ח): "אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם". והלא כל מקום שיש משפט אמת – אין שלום, וכל מקום שיש שלום – אין משפט אמת. אלא איזהו משפט שיש שלום? הוי אומר: זה בצוע. וכן הוא אומר (שמואל ב ח): ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו. והלא כל מקום

ד _____ שעורים יומיים לימי שבוע פרשת תרומה: כו שבט - ב' אדר, תשע"ה

שיש משפט אין צדקה, וכל מקום שיש צדקה אין משפט, אלא איזהו משפט שיש בו צדקה? הוי אומר: זה בצוע. דן את הדין, זכה את הזכאי, וחיב את החיב, אם חיב את העני - מוציא ונותן לו משלו, נמצא עושה צדקה עם זה ודן את זה. רבי אומר: דן את הדין וזכה את הזכאי וחיב את החיב - נמצא עושה צדקה עם החיב שמוציא גזלה מתחת ידו, ודין עם הזכאי שמחזיר לו את שלו. רבי שמעון בן מנסיא אומר: פעמים יבצע אדם, פעמים אל יבצע. ביצד? שנים שבאו אצל אחד לדין, עד שלא שמע דבריהן, או מששמע דבריהן ואין יודע להיכן תדין הוא נוטה - אפה רשאי שיאמר להן צאו ובצעו. אבל מששמע דבריהם ויודע להיכן תדין הוא נוטה - אין רשאי שיאמר להן צאו ובצעו, כגון שהוא אומר (משלי י'): "פוטרו מים ראשית מדון" וגו'. עד שלא נתגלה - אפה רשאי לנטשו. משנתגלה תדין - אי אפה רשאי לנטשו. רבי יהושע בן לוי אומר: שנים שבאו אצל אחד לדין, אחד חזק ואחד רך, עד שלא שמע דבריהן. ואם מששמע דבריהן ואין יודע להיכן תדין הוא נוטה - רשאי שיאמר להן איני נזקק לכם שמוא נתתיב החזק ונמצא חזק איבנו. מששמע דבריהן ויודע להיכן תדין הוא נוטה - אין רשאי שיאמר להם איני נזקק לכם. וכן הוא אומר (דברים א): "לא תגורו מפני איש כי המשפט לאלהים הוא".

ד. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קִרְיָהוּ: מִנֵּיין שְׂאֵם תֵּיהּ יוֹשֵׁב לְפָנַי דִּין, וְיִוֹדַע אַתָּה זְכוּת לְעַנֵּי וְחֻבָּה לְעֵשִׂיר – אֵינן אַתָּה רְשָׁאֵי לְשִׁתְּקָ? תִּלְמוּד לֹאמַר: לֹא תִגְוֹרוּ מִפְּנֵי אִישׁ – אֵל תִּכְנִים דְּבַרְיָךְ מִפְּנֵי אִישׁ. הַדִּינִים יִהְיוּ יוֹדְעִין אֶת מִי דִּינִין, וְלִפְנֵי מִי הֵן דִּינִין, וְעַם מִי הֵן דִּינִין, וְמִי הוּא דִן עִפְהֵן. וְיִהְיוּ עֲדִים יוֹדְעִין אֶת מִי הֵם מְעִידִין, וְלִפְנֵי מִי הֵן מְעִידִין, וְעַם מִי הֵן מְעִידִין, וְמִי הוּא מְעִיד עִפְהֵם, שְׁנֵאמַר (דְּבָרִים יט): וְעָמְדוּ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר לָהֶם הָרִיב לְפָנַי ה'. וְאֹמַר (תְּהִלִּים פב): אֱלֹהִים נִצַּב בְּעֵדַת אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט. וְכֵן יְהוֹשֻׁפֵט אֹמַר (דְּבָרֵי הַיָּמִים ב-יט): "וַיֹּאמֶר אֵל הַשּׁוֹפְטִים רְאוּ מַה אַתֶּם עוֹשִׂים כִּי לֹא לְאָדָם תִּשְׁפֹּטוּ כִּי (אם) לַה". וְשָׂאֵי יֹאמַר הַדִּין: "מַה לִּי בְּצַעַר תְּזַה!" וְהִלֵּא כְּבַר נֵאמַר (שם): "וְעַמְכֶם דְּבַר תְּמוֹשֶׁפֵט" – אֵינן לָךְ אֵלֵּא מַה שְׁעִינִיד רֹאוֹת. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמַר: כְּשֵׁם שֶׁתִּדְּיִן דִּין בְּשִׁלְשָׁה – כָּד בְּשִׁלְשָׁה. יָפָה בַח פְּשָׁרָה מִכַּח הַדִּין, כִּיצַד? שְׁנַיִם שְׁדַנּוּ – יְכוּלִין לְחֹזֵר בְּהֵן. וְשְׁנַיִם שְׁפִשְׁרוּ – אֵינן יְכוּלִין לְחֹזֵר בְּהֵן.

יום שני, כז שבט תשע"ה

למדת כפר את הלמוד היומי?

בבלי: כתבות יד. ירושלמי: מעשרות כד. רמב"ם: הלכות קדוש החדש: יב, יג, יד

הריני לומד לקים מצות בוראי והריני מזכה בלמודי לעלוי נשמת רבי אליעזר
שלמה בן רבי מנחם זאב, זכותו יגן עלינו, שתקן למוד זה.

מוסקת סנהדרין פרק שני

א. קדוש עבור שנה - בשלשה; דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים:
עבור שנה - בשלשה מתחילין, בהמשכה נושאים ונותנים, וגומרים
בשבעה. ביצד? אחד אומר לישב עמם, ושנים אומרים שלא לישב
- בטל תיחיד במיעוטו. שנים אומרים לישב, ואחד אומר שלא
לישב - מוסיפין שנים, ונושאים ונותנים בהמשכה. שנים אומרים
צריכה, ושלשה אומרים אינה צריכה - בטלו שנים במעוטם.
שלשה אומרים צריכה, ושנים אומרים אינה צריכה - מוסיפין
שנים, וגומרים בשבעה, שאין מנין פחות משבעה. האב אומר
לעבר, ובנו אומר שלא לעבר - שניהן נמנין שנים. האב ובנו
אומרים לעבר, האב ובנו אומרים שלא לעבר - שניהן נמנין אחד.

אמר רבי יוסי: פעם אחת הלכתי אני ואלעזר לעבר שנה, נמתי לו
לאלעזר בני: "אני ואתה נמנין אחד".

ב. על שלשה סימנין מעברין את השנה: על האביב, ועל פירות
האילן, ועל התקופה. על שנים מעברין, ועל אחד אין מעברין. ואם
עברה - הרי זו מעברת. אם היה אביב אחד משני סימנין - היו
שמהין. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף על התקופה. על שלש
ארצות מעברין את השנה, על יהודה, ועל עבר הירדן, ועל הגליל.
על שתיים - מעברין, ועל אחת - אין מעברין. ואם עברו - הרי זו
מעברת. ואם היתה ארץ יהודה אחת משתי ארצות - היו שמהין
מפני אביב שבאה הימנה. אין מעברין את השנה לא מפני הגדיים,
ולא מפני הטלאים, לא מפני הגוזלות שלא הגיעו, וכלן סעד לשנה.
ואם עברה - הרי זו מעברת. רבי ינאי אומר משם רבן שמעון בן
גמליאל, שהיה אומר: בגזלתי רביכין חז, ובאמרתי דעדמין, ושפר
באנפאי, ואוסיפית על שתא דא תלתין יומין. מעשה ברבן
גמליאל וזקנים, שהיו עומדין על גב מעלות בהר הבית, ויוחנן סופר
הלך לפניהם. ואמרו: בתוב לאחנא בני גלילא עילאח ובני גלילא
תתאי: שלמכוון יסגא! מהודעין אנחנא לבון, דמטא זמן בעורא
לאפוקיא מעשריא ממעטניא זיתיא. ולאחנא בני דרומא עלאח

ח. _____ שעורים יומיים לימי שבוע פרשת תרומה: כו שבט - ב' אדר, תשע"ה

ובני דרומא תתאחא: שלמכוון וסגא! מחודעין אנחנא לבון, דימטון זמן לאפוקי מעשריא מעומרי שובילא. וילאחנא בני גלותא דבבל ובני גלותא דמדרי ושאר כל בני גלותא דישראל: שלמכוון וסגא! מחודעין אנחנא לבון, דגוזליא רביכון ואמריא דעדקין, וזימניה דאביבא לא מטא, ושפר באנפאי ובאנפי חבראי, ואוספנא על שתא דא תלתין יומין.

ג. אין מעברין את השנה אלא עד רבו של חדש. וכמה רבו? ששה עשר יום. רבי יוסי אומר: שתי ידות בחדש, עשרים יום. רבי יהודה אומר: מחשבין את השנה כמה היתה צריכה, אם היתה חסרה ששה עשר יום לפני הפסח - מעברין אותה. לפני החג - אין מעברין אותה. רבי שמעון אומר: אפילו חסרה ששה עשר יום לפני החג - מעברין אותה. אין מעברין את השנה לפני ראש השנה, ואם עברה - אינה מעברת. אבל מפני הדוחק - מעברין אותה אחר ראש השנה מיד. ומכאן ואילך אין מעברין אלא אדר.

ד. אין מעברין את השנה, לא פחות חדש, ולא יותר חדש. ואם עברה - אינה מעברת. אין מעברין את השנה משנה לחברתה, ואם עברה - אינה מעברת. אין מעברין שנה אחר שנה. רבי שמעון אומר: מעברין שנה אחר שנה. אמר רבי שמעון: מעשה

ברבי עקיבה שהיה חבוש בבית האסורים, ועבר שלש שנים זו אחר זו. אמרו לו: משם ראיה? מפני שבית דין יושבין ומחשכין אחת אחת בזמנה.

ה. אין מעברין את השנה לא שביעית, ולא מוצאי שביעית. אימתי רגילין לעבר? בערב שביעית. אין מעברין את השנה מפני רעבון. רבי מאיר אומר: הרי הוא אומר (מלכים ב ד, מב): "ואיש בא מבעל שלישה וגו' בצקלונו". והלא אין לך מקום שמתבכר בארץ ישראל קודם לבעל שלישה, ואף על פי כן לא בכר אלא מאותו המין שהביא לאיש האלהים! יכול שהביאו קודם לעומר? תלמוד לומר (שם): "ויאמר תנו אל העם ויאכלו" – מלמד שלא הביאו אלא לאחר העומר. והלא אותה שנה ראויה לעבר, מפני מה לא עברה אלישע? מפני שהיתה שנת רעבון, וכל העם רצין לגרנות.

ו. אין מעברין את השנה מפני הטמאה. רבי יהודה אומר: מעברין את השנה מפני הטמאה. אומר רבי יהודה: מעשה בחוקיה המלך שעבר את השנה מפני הטמאה, שנאמר (דברי הימים ב ל, יח): "כי מרבית העם רבת מאפרים ומנשה יששכר וזבולון לא הפהרו" וגו'. רבי שמעון אומר: אם לעבר אותה מפני הטמאה – בכר מעברת היא. אלא עבר ניסן בניסן, ואין מעברין אלא אדר. רבי שמעון כן

י _____ שעוברים יומיים לימי שבוע פרשת תרומה: בו שבט - ב' אדר, תשע"ה

יהודה אומר משום רבי שמעון: אף מפני שהעשו את הצבור לעשות פסח שני. אין מעברין את השנה, אלא אם כן היתה צריכה. מעברין אותו מפני הצרכים, ומפני הדרכים, מפני התנורין, ומפני הגליות שלא יצאו ממקומם. אבל אין מעברין אותה לא מפני הצנח, ולא מפני השלגים, ולא מפני הגליות שעלו ועדיין לא הגיעו. וכולן סעד לשנה. ואם עברה - הרי זו מעברת. אין מעברין את השנה אלא ביהודה, ואם עברה בגליל - הרי זו מעברת. העיד חנינא איש אונז' לפני רבן גמליאל: שאין מעברין את השנה אלא ביהודה, ואם עברה בגליל - שהיא מעברת. ומעברין את השנה כל אדר. שבראשונה היו אומרים: אין מעברין אלא עד הפורים, עד שבאו רבי יהושע ורבי פפיים והעידו: שכל אדר ואדר - כשר לעבר. רבן שמעון בן גמליאל ורבי אלעזר בן רבי צדוק אומרים: אין מעברין את השנה, ואין עושין כל צרכי צבור - אלא על תנאי כדי שיקבלו רוב הצבור עליהם.

ז. אין מעברים את השנה בלילה, ואם עיברה - אינה מעברת. אין מקדשין את החדש בלילה, ואם קדשוהו - אינו מקודש.

ח. אין מלך יושב בסנהדרין, ולא מלך ולא כהן גדול יושבין בעבור.

יום שלישי, כח שבט תשע"ה

למדת כפר את הלמוד היומי?

בבלי: כתבות טו. ירושלמי: מעשרות כה. רמב"ם: הלכות קדוש החדש: טו, טז, יז

הריני לומד לקיים מצות בוראי, והריני מזכה בלמודי, לעלוי נשמת רבי אליעזר
שלמה בן רבי מנחם זאב, זכותו יגן עלינו, שתקן למוד זה.

מסכת סנהדרין פרק שלישי

א. שור שהמית. אחד שור שהמית, ושאר בהמה וחיה ועופות
שהמיתו – מיתתן בעשרים ושלשה. רבי אליעזר אומר: שור
שהמית – מיתתו בעשרים ושלשה, ושאר בהמה חיה ועוף שהמיתו
– כל הקדם להרגו זכה לשמים, שנאמר (ויקרא כ): "והרגת את
האשה ואת הבהמה", ואומר (שם): "ואת הבהמה תהרגו". שור
הנסקל – בעשרים ושלשה, שנאמר (שמות כא): "השור יפקל וגם
בעליו יומת"; במיתת הבעלים כן מיתת השור, מה מיתת הבעלים
– בסקילה ובדחיה ובעשרים ושלשה, אף מיתתו – בסקילה ובדחיה
ועשרים ושלשה. מה בין שור לאדם? שהשור – פותחין את דינו
ביום, וגומרין אף בלילה. פותחין וגומרין בו ביום, בין לזכות בין

יב ____ שעורים יומיים לימי שבוע פרשת תרומה: כו שבט - ב' אדר, תשע"ה

לחובה, מפנין על פי עד אחד בין לזכות בין לחובה, הכל מלמדיון זכות וחובה, המלמד זכות - יכול לחזור וללמד חובה. מה שאין בן באדם.

ב. אין שורפין את הפרה, ואין עורפין את העגלה, ואין עושין זמן ממרא על פי בית דין. ואין מביאין פר העלם דבר של צבור. אין מעמידין, לא מלך ולא בהן גדול אלא בבית דין של שבעים ואחד. ביצד הן עושין? בית דין מחלקין, ושתי תודות אחריות. הפנימית נאכלת ההיצונה נשרפת. וכל שלא בכל אלו - הנכנס שם אין חיבין עליה. שתי תודות שאמרו - בלחמן אבל לא בבשרן. אבא שאול אומר: שתי בצעין היו בירושלים, התחתונה והעליונה, התחתונה נתקדשה בכל אלו, והעליונה לא קדשו. בשעלו מן הגולה שלא במלך ושלא באורים ובתומים, התחתונה שהיתה קדשה גמורה - עמי הארץ אוכלין בה קדשים קלים ומעשר שני, וחברים - קדשים קלים אבל לא מעשר שני. העליונה שלא היתה קדשה גמורה, עמי הארץ אוכלין בה קדשים קלים אבל לא מעשר שני. וחברים - לא קדשים קלים ולא מעשר שני. ומפני מה לא קדושה? מפני שתרפה של ירושלים משם, ונזחה לכבש משם.

ג. רבי יוסי אומר שלשה דברים משם שלשה זקנים – רבי עקיבה אומר: יכול יהא אדם מעלה בכורות מהוין לארץ לארץ? תלמוד לומר (דברים יד): "ואכלת לפני ה' אלהיך מעשר דגנך תירושך ויצהרך ובכורות" – ממקום שאתה מביא מעשר דגן, אתה מביא בכורות, מחוצה לארץ שאי אתה מביא מעשר דגנך אי אתה מביא בכורות. שמעון בן זומא אומר: יכול בשם שנתנה תורה מחיצה בין קדשי קדשים לקדשים קלים, כך נתנה תורה מחיצה בין הבכור למעשר שני, ודין הוא, הבכור טעון הבאת מקום ומעשר שני טעון הבאת מקום, מה בכור אין נאכל אלא לפני מן החומה אף מעשר שני לא יהא נאכל אלא לפני מן החומה, מה לבכור שמעטו מקום אכילתו שכן מעט זמן אכילתו, תאמר במעשר שני שרבה זמן אכילתו, הואיל ורבה זמן אכילתו נרבה מקום אכילתו? תלמוד לומר: "ואכלת לפני ה' אלהיך מעשר דגנך תירושך ויצהרך ובכורות" – מה בכורות אין נאכלין אלא לפני מן החומה, אף מעשר שני לא יהא נאכל אלא לפני מן החומה. רבי ישמעאל אומר: יכול יהא אדם מעלה מעשר שני לירושלים בזמן הזה ואוכלו, ודין הוא, הבכור טעון הבאת מקום, אף מעשר שני טעון הבאת מקום, מה בכור אין נאכל אלא בפני הבית, אף מעשר שני לא יהא נאכל אלא בפני הבית, ולא, אם אמרת בבכור שיש הימנו דמים

יד _____ שעורים יומיים לימי שבוע פרשת תרומה: כו שבט - ב' אדר, תשע"ה

ואמורין לגבי מזבחה, תאמר במעשר שני שאין הימנו דמים ואמורין לגבי מזבחה? בכורים יזכירו! שאין מהן דמים ואמורים לגבי מזבחה, ואין נאכלין אלא בפני הבית, ולא, אם אמרת בכפורים שהן טעונין הנחה לפני המזבחה, תאמר במעשר שני שאין טעונין הנחה לפני המזבחה? תלמוד לומר: "ואכלת לפני ה' אלהיך מעשר דגנך תירשך ויצתקך ובכורות" - מה בכור אין נאכל אלא בפני הבית, אף מעשר שני לא יהא נאכל אלא בפני הבית. אחרים אומרים: יכול בכור שעבר זמנה משנה לחברתה יהא פסול בפסולי מקדשים? תלמוד לומר (דברים טו): "ואכלת לפני ה' אלהיך [וגו'] מעשר דגנך תירשך ויצתקך ובכורות בקרד", אם ללמד על הכור שיהא נאכל לפני מן החומה - אינו צריך! והלא כבר נאמר (דברים טו): "לפני ה' אלהיך תאכלנו שנה בשנה", ואם ללמד על מעשר שני שיהא נאכל לפני מן החומה - אינו צריך! והלא כבר נאמר (דברים יב): "לא תוכל לאכל בשעריך מעשר", אם כן למה נאמר "מעשר דגנך תירשך ויצתקך ובכורות"? מקיש בכור למעשר שני, מה מעשר נאכל משנה לחברתה, אף הכור נאכל משנה לחברתה.

ד. מנין לקטנה שיהא של עשרים ושלשה? תלמוד לומר (במדבר לה): "ושפטו העדה והצילו העדה", עשרה מוכין ועשרה מתיבין. שלשה

מנין? "לא תהיה אחרי רבים לרעות" (שמות כג). מכלל שאי אתה הוה עמון לרעה - אתה הוה עמון למזכה. יכול לא תהיה עמון לרעה כל עקר? תלמוד לומר (שם): "אחרי רבים להטות" - אף לרעה, אמור מעתה, הואיל ואמרה תורה 'הרג על פי עדים הרג על פי מפיין, מה עדים שנים אף מפיין שנים, אין בית דין שקול - מוסיפין עליהן עוד אחד, הרי עשרים ושלשה. רבי אומר: ממשמע שנאמר "לא תהיה אחרי רבים לרעות", שומע אני שאומר: 'הוי עמון למזכה! אם כן למה נאמר "אחרי רבים להטות"? לא כהפיתך למזכה הפיתך לרעה, הפיתך למזכה על פי עד אחד, ולרעה על פי שנים, אין בית דין שקול - מוסיפין עליהן עוד אחד, הרי זה עשרים ושלשה. רבי יוסי הגלילי אומר: "לא תענה על ריב לנמות" (שמות כג) - עשה לך בית דין נטוי. דבר אחר: "לא תענה על ריב" הוסיף עליהן הכתוב עוד אחד. דבר אחר: "לנמות, אחרי רבים להטות", שלא תאמר בשעת הדין 'דין לעבד שיחא ברבוי, אמור מה שבדעתך.

ה. רבי יהודה אומר: סנהדרין של שבעים ומשה עמון מן המנין. אמרו לו אין בית דין שקול. וכן היה רבי יהודה: אומר כל עיר שיש בה כדי שלש שורות של עשרים עשרים ושלשה, ושומרי הדינין,

טז _____ שעוברים יומיים לימי שבוע פרשת תרומה: כו שבט - ב' אדר, תשע"ה

והנדון, והעדים, והזוממין, וזוממי זוממיתן - ראוי לעשות סנהדרין. רבי נחמיה אומר: מאתים ושלשים, והלכה כדבריו. רבי מאיר אומר: מאתים ושבועה סנהדרין נוהגת בארץ ובחוץ לארץ, שנאמר (במדבר לה): "והיו לכם לחקת משפט לדורותיכם" - בארץ ובחוץ לארץ. אם בן למה נאמר (דברים טז): "שופטים ושומרים תתן לך בכל שעריך?" אלא בארץ ישראל עושין אותן בכל עיר ועיר, בחוץ לארץ עושין אותן פלכים פלכים. רבי שמעון בן גמליאל אומר: "לשבטיד ושבטוי" (דברים טז) - מצוה על השבט שיהא דן את שבטו. רבי דוסתאי בן רבי יהודה אומר: תיבי מיתות שברחו מן הארץ לחוץ לארץ - מכותין אותן מיד. ושבברחו מחוץ לארץ לארץ - אין מכותין אותן מיד, אלא נדונין בתחלה.

יום רביעי, כט שבט תשע"ה

למדת כבר את הלמוד היומי?

בבלי: כתבות טז. ירושלמי: מעשרות כו. רמב"ם: הלכות קדוש החדש: יח, יט. הלכות תענית א.

הריני לומד לקיים מצות בוראי, והריני מזכה בלמודי, לעלוי נשמת רבי אליעזר

שלמה בן רבי מנחם זאב, זכותו יגן עלינו, שתקן למוד זה.

מסכת סנהדרין פרק רביעי

א. כהן גדול שנהרג את הנפשו, מזיד נהרג ושונג גולה. עבר על מצות עשה ועל מצות לא תעשה ושאר כל המצות – הרי הוא כהדיוט לכל דבר, ולא חולץ ולא חולצין לאשתו, ולא מיבם אכל מיבמין לאשתו, עומד בשורה להתנחם, הסגן מימינו וראש בית אב משמאלו, וכל העם אומרים לו: 'אנו כפרתד!' והוא אומר להן: 'תתברכו מן השמים!' עומד בשורה לנחם את אחרים, הסגן וכהן שעבר מגדלתו מימינו, ואכל משמאלו, ואין רואין אותו ערום, ולא כשהוא מסתפר, ולא בבית המרחץ, שנאמר (ויקרא כא): "והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו" – שיהיו אחיו הכהנים נוהגין בו גדלה. ואם רצה שירחצו אחרים עמו – הרשות בידו. רבי יהודה אומר: אם רצה לנהוג בזיון בעצמו – אין שומעין לו, שנאמר (ויקרא כא): "וקדשתו" – על כרחו! אמרו לו לרבי יהודה: אינו אומר (ויקרא כא): "ומן המקדש לא יצא" אלא בשעת עבודה בלבד, והולך להברות את אחרים, ואחרים באין להברותו.

ב. מלך ישראל – אין עומד בשורה להתנחם, ואין עומד בשורה לנחם את אבלים, ואינו חולך להברות את אחרים, אכל אחרים באין אצלו להברותו, שנאמר (שמואל ב-ג): "ויבא כל העם להברות

יה _____ שעורים יומיים לימי שבוע פרשת תרומה: כו שבט – ב' אדר, תשע"ה

את דוד לחם בעוד היום"; ועובר על מצות עשה ועל מצות לא תעשה, ושאר כל המצות, ודברי הוא בהדיא לכל דבר, לא חולץ ולא חולצין לאשתו, ולא מיבם ולא מיבמין לאשתו. רבי יהודה אומר: רצה לחלץ – הרשות בידו. אמרו לו: נמצאת פוגם כבודו של מקלך, ואין נושאין אלמנות, שנאמר (שמואל-ב ט): "ותהינה צרורות עד יום מותן אלמנות היות"; ובורר לו נשים מכל מקום שירצה בהנות לזויות וישראליות. ואין רוכבין על סוסו, ואין יושבין על כסאו, ואין משתמשין בכתרו ובשרביטו, ולא באחד מכל משמשיו. מת – פלן נשרפין עליו. שנאמר (ירמיה לד): "בשלום תמות ובמשרפות אבותיך" וגו'. וכשם ששורפים על המלכים – כך שורפים על הנשיאים, אבל לא על ההדימות. מה הן שורפין עליהן? מפתו וכל כלי תשמישו. כל העם עומדין והוא יושב, ולא היתה ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד. וכל העם שותקין והוא מדבר, הוא קורא אותן אחי ועמי, שנאמר (דברי הימים-א כח): "שמעוני אחי ועמי", והן קורין אותו 'אדונינו ורבונו', שנאמר (מלכים-א א): "אבל אדונינו המלך דוד המלך את שלמה".

ג. לא ירבה לו נשים באיזבל, אבל באביגיל – מתר; דברי רבי יהודה. "לא ירבה לו סוסים" (מלכים-א א) – סוסים במלים, אפלו אחד,

שנאמר (מלכים-א א): "למען הרבות סוים". רבי יהודה אומר: הרי הוא אומר (מלכים-א ה): "ויהי לשלמה ארבעים אלף ארוות סוים למרפבתו", ויפה עשה שנאמר (מלכים-א ד): "יהודה וישראל רבים כחול אשר על הים לרב"; כשהוא אומר (מלכים-א ה): "ושנים עשר אלף פרשים", שהשאר בטלנין היו, והדיוט - מתר בכלן. רבי יוסי אומר: כל האמור בפרשת המקד - המקד מתר בה. רבי יהודה אומר: לא נאמרה פרשה זו אלא בשביל לאים עליהם, שנאמר (דברים יז): "שום תשים עליך מקד", וכן היה רבי יהודה אומר: שלש מצות נצטוו ישראל בביאתן לארץ - למנות עליהן מקד, ולבנות בית הבחירה, ולהכרית זרע עמלק. אם כן למה נענשו בימי שמואל? אלא לפי שהקדימו על ידן! רבי יהודה אומר: לא נאמרה פרשה [זו] אלא מפני תרעמת, שנאמר (דברים יז): "ואמרת אשימה עלי מקד". רבי אליעזר בן רבי יוסי אומר: זקנים שאלו פהלקה, שנאמר (שמואל-א ח): "תנה לנו מקד לשפטנו", [ואבל] עמי הארץ חזרו וקלקלו, שנאמר (שמואל-א ח): "והיינו גם אנחנו" וגו'. תרוגי בית דין נכסיהן ליורשיהן, תרוגי המקד נכסיהן למקד; דברי רבי יהודה. ותכמים אומרים: תרוגי המקד נכסיהן ליורשיהן. אומר להם רבי יהודה: הרי הוא אומר (מלכים-א כא): "הנה הוא בכרם נבות אשר ירד שם לרשתו!" אמרו לו: מפני שבן אחי אביו היה וראוי לו ליורשו.

ב _____ שעוברים יומיים לימי שבוע פרשת תרומה: כו שכט - ב' אדר, תשע"ה

אמר להם: וכי לא היה לו בנים? אמרו לו: והלא אותו ואת בניו הרג, שנאמר (מלכים ב ט): "אם לא [את] דמי נבות ואת דמי בניו ראיתי אמש נאם ה' ושלמתי לך בחלקה הזאת נאם ה'".

ד. וכתב לו ספר תורה ללמד לשמו, שלא יהא נאות בשל אבותיו, אלא בשלו, שנאמר (דברים יז): "וכתב לו" - שתהא כתובה לשמו, ואין רשות להדיח לקרות בה, שנאמר (שם): "וקרא בו" - הוא ולא הדיח. ומפיהו אתו בבית דין של כהנים, ובבית דין של לויים, ובבית דין של ישראל המשיאין לכהונה, יוצא למלחמה - היא עמו. נכנס - היא עמו. יושב בבית דין - היא אצלו. נכנס לבית המים - ממקנת לו על הפתח. וכן דוד אומר (תהלים טז): "שויתי ה' לנגדי תמיד" וגו'. רבי יהודה אומר: ספר תורה מימינו ותפלין משמאלו.

ה. רבי יוסי אומר: ראוי היה עזרא שתנתן תורה על ידו, אלמלא קדמו משה, נאמרה במשה עליה נאמרה בעזרא עליה, נאמרה במשה עליה (שמות טז): "ומשה עלה אל האלהים". נאמרה בעזרא עליה (עזרא ז): "הוא עזרא עלה מבבל", מה עליה האמורה במשה - ללמד תורה לישראל, שנאמר (דברים ה): "ואותי צוה ה' בעת תהיא ללמד אתכם", אף העליה האמורה בעזרא - ללמד תורה לישראל, שנאמר (עזרא ז): "כי עזרא הכין לבבו לדרש את תורת ה', ולעשות

וּלְלַמֵּד בְּיִשְׂרָאֵל חֹק וּמִשְׁפָּט", וְאֵף הוּא נִתּוּן עַל יְדוֹ כְּתָב וְלִשׁוֹן,
 שֶׁנֶּאֱמָר (עזרא ד): "וְכָתַב הַנְּשִׁיתָן כְּתוּב אֲרָמִית וּמְתָרְגָּם אֲרָמִית",
 מִה תִּרְגְּמוּ אֲרָמִית אֵף כְּתוּב אֲרָמִית. וְאֹמֵר (דניאל ה): וְלֹא כִּהְלִין
 כְּתָבָא לְמִקְרָא וְגו', מִלְּמַד שְׂבָאוֹתוֹ הַיּוֹם נִתְּן. וְאֹמֵר (דברים יז):
 "וְכָתַב לוֹ אֶת מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה הַזֹּאת", תּוֹרָה הָעֵתִידָה לְשִׁתְּנוֹת. לָמָּה
 נִקְרָא שְׁמוֹ אֲשׁוּרִי? עַל שׁוֹם שֶׁעָלָה עִמָּהֶן מֵאֲשׁוּר. רַבִּי אֹמֵר: בְּכָתַב
 אֲשׁוּרִי נִתְּנָה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, וּכְשֶׁחֲטְאוּ – נִהְפְּכָה לְהֵן לְשׁוֹן. וּכְשֶׁשָּׁבוּ
 בִּימֵי עֶזְרָא – חִזְרָה לְהֵן אֲשׁוּרִית, שֶׁנֶּאֱמָר (זכריה ט): "שׁוּבוּ לְבַצְרוֹן"
 וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן פְּרָטָא,
 שֶׁאֵמֵר מִשֵּׁם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַמּוֹדְעִי: בְּכָתַב זֶה נִתְּנָה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל,
 שֶׁנֶּאֱמָר (שְׁמוֹת כז): "וְיִין תְּעַמּוּדִים" – וְיִין שֶׁהֵן דּוֹמִים לְעַמּוּדִים, וְאֹמֵר
 (אֶסְמֵר ח): "וְאֵל תִּיהוּדִים בְּכָתְבְּם וּכְלִשׁוֹנָם", מִה לְשׁוֹנָם בְּלִשׁוֹן תְּזֶה –
 אֵף כְּתָבְם בְּלִשׁוֹן תְּזֶה. לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ אֲשׁוּרִי? עַל שֵׁם שֶׁהוּא
 מֵאֲשׁוּר בְּכָתְבוּ! אִם בֶּן לָמָּה נֶאֱמָר (דברים יז): "וְכָתַב לוֹ אֶת מִשְׁנֵה
 הַתּוֹרָה הַזֹּאת"? מִלְּמַד שֶׁשִּׁיתִי תּוֹרוֹת כּוֹתֵב לוֹ, אַחַת שֶׁנִּכְנְסֶת
 וְיּוֹצֵאָה עִמּוֹ, וְאַחַת שֶׁמִּנְחַת לוֹ בְּתוֹךְ הַבַּיִת, זֶה שֶׁנִּכְנְסֶת וְיּוֹצֵאָה עִמּוֹ
 – לֹא תִכְנַס עִמּוֹ, לֹא לְמִרְחֵץ, וְלֹא לְבֵית הַפּוֹם, שֶׁנֶּאֱמָר (דברים יז):
 "וְהִיִּתָּה עִמּוֹ וְקָרָא בּוֹ כָּל יְמֵי חַיָּיו" וְגו' – בְּמָקוֹם הָרְאוּי לְקִרְוֹת בּוֹ.
 וְהֵלֵא דְבָרִים קָל וְחֶמֶר, וּמִה אִם מִלְּךָ יִשְׂרָאֵל שְׁלֵא עִמָּךְ אֵלֵא בְּצַרְכֵי

כב ____ שעורים יומיים לימי שבוע פרשת תרומה: בו שבט - ב' אדר, תשע"ה

צבור, נאמר בו "והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו", שאר בני אדם על אחת כמה וכמה! וכיצא בו (דברים לד): "ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמוך משה את ידיו וגו'. וכן הוא אומר (שמות לג): "ויהושע בן נון נער", וכן הוא אומר (יהושע א): "לא ימוש ספר התורה הזה מפיה ונהיית בו יומם ולילה", והרי דברים קל וחמר, ומה יהושע בן נון שעסק בכבוש הארץ, ועומד לחלקה לישראל, נאמר בו "לא ימוש" וגו' שאר בני אדם על אחת כמה וכמה.

ו. אין מעמידין מלך ישראל בחוץ לארץ, אין מעמידין מלך בארץ ישראל אלא אם בן היה נשוי לכהנה, ואין מושחין מלכים אלא על גבי מעין, שנאמר (מלכים א-א): "ויאמר המלך להם קחו עמכם את עבדי אדוניכם והרפבתם" וגו', ואין מושחין מלכים אלא מפני המחלקת, מפני מה מושחו את שלמה? מפני אדונית. ואת יהוא? מפני יהורם. ואת יואש? מפני עתליה. ואת יהואחז? מפני יהויקים אחיו שהיה גדול הימנו שתי שנים. מלך - טעון משיחה. בן מלך - אין טעון משיחה. בהן גדול בן בהן גדול, אפילו עד עשרה דורות - טעון משיחה. אין מושחין מלכים אלא מן הקרן. שאול ויהוא נמשחו מן הפה, מפני שפולכותן עתידה להשבר, דוד ושלמה נמשחו מן הקרן, מפני שפולכותן מלכות עולמים.

יום חמישי, כ' שבט, ר"ח אדר תשע"ה

למדת כפר את הלמוד היומי?

בבלי: כתבות יז. ירושלמי: מעשרות כז. רמב"ם: הלכות תענית ב, ג, ד.

הריני לומד לקיים מצות בוראי, והריני מזכה בלמודי, לעלוי נשמת רבי אליעזר
שלמה בן רבי מנחם זאב, זכותו יגן עלינו, שתקן למוד זה.

מסכת סנהדרין פרק חמישי

א. זה פוסל דינו של זה וזה פוסל דינו של זה – דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: לא כל הימנו לפסל את הדין הממחה לרבים. אמר לו 'נאמן עלי אבא, נאמן עלי אביד, נאמנין עלי שלשה רועי בקר' – יכול לחזור בו עד שישמע מפי הדין; דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: אין יכול לחזור בו. היה תיב לחברו שבועה, ואמר 'דור לי בחיי ראשד', בקנטא, במקטיוור דנקיט¹ – יכול לחזור בו עד שיקבל עליו שבועה בפני הדין; דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: אין יכול לחזור בו. רבי יהודה אומר: אמר להן 'אין יהידי דן', אמרו לו 'אין לנו אלא דעתד' וקבלו עליהן – אין יכול לחזור בו. וכן היה רבי

¹ הינו שתופס איזה בגד ונשבע בו.

כד ____ שעורים יומיים לימי שבוע פרשת תרומה: כו שבט - ב' אדר, תשע"ה

יהודה אומר: מי שנתחייב שבועה לחברו בבית דין, ואמר לו 'דור בחיי ראשך' וקבל עליו - אין יכול לחזור בו. ומעשה באחד שנתחייב שבועה לחברו בבית דין, ונדר לו בחיי הקיץ וקבל עליו.

ב. משחק בקביא - זו משחק בפסיפסין. אחד המשחק בפסיפסין, ואחד המשחק בקליפי אגוזים, ובקליפי רמונים - לעולם אין יכול לחזור בו עד שישבר את פסיפסין, ויחזור בו חזרה גמורה. המלוח ברבית - אין יכול לחזור בו, עד שיקרע שטרותיו, ויחזור בו חזרה גמורה. מפריחי יונים - זה המורה את היונין. אחד מורה את היונין ואחד מורה שאר בהמה חיה ועוף, לעולם אין יכול לחזור בו, עד שישבר את פינגמיו ויחזור בו חזרה גמורה. סוחרי שביעית - זה היושב ובטל בשאר שני שבוע, כיון שהגיע שנת השמטה התחיל מפשיט ידיו ורגליו, ונושא ונותן בפרות עברה, לעולם אין יכול לחזור בו עד שתגיע שמטה אחרת, וידבק ויחזור בו חזרה גמורה. רבי נחמיה אומר: חזרת קמזון ולא חזרת דברים. כיצד? אומר מאתים דינר אלו בנסתי מפרות עברה - חלקו אותן לעניים. רבי מאיר היה קורא אותן 'אוספי שביעית'. רבי יהודה היה קורא אותן 'סוחרי שביעית'. אומר רבי שמעון: מקים אני דבר שניהן. הא כיצד? עד שלא רבו האונסין היו קורין 'אוספי שביעית' ומשרבו האונסין

היו קורין אותן 'סותרי שביעית'. ובבבלי, היה רבי יהודה אומר: בזמן שיש להן אומנות אחרות - תרי אלו פסולין. חזרו בהן - תרי בשרים. וחכמים אומרים: אף בזמן שיש להן אומנות - תרי אלו פסולין. בפה דברים אמורים? בקדוש החדש ובעבור שנה, בדיני ממונות ובדיני נפשות, אבל עדות שהאשה בשרה לה - הן בשרין לה.

ג. גיסו לבדו. רבי יהודה אומר: חורגו לבדו, אין דנין לא זה את זה, ולא זה עם זה, ולא זה על זה, ולא זה בפני זה, ואין מעידים לא זה את זה, ולא זה עם זה, ולא זה על זה, ולא זה בפני זה. היה יודע עליו עדות עד שלא נעשה חתנו, מתה בתו עד שלא נעשה סוחר שביעית, ומשנעשה סוחר שביעית חזר בו, חרש ונתפקה, סימא ונתפתח, שוטה ונשתפה, נכרי ונתגזיר - פסול. עד שלא נעשה חתנו ונעשה חתנו, ומשנעשה חתנו מתה בתו עד שלא נעשה סוחר שביעית, נעשה סוחר שביעית ומשנעשה סוחר שביעית חזר בו, פקח ונתחרש, חזר ונתפקה, פקח ונסתמא, וחזר ונתפתח, שפוי ונשתטה, וחזר ונשתפה - בשר. זה הכלל, כל שתחלתו וסופו בשר - בשר. תחלתו פסול וסופו בשר - פסול. היה יודע לו עדות בשטר

כו _____ שעורים יומיים לימי שבוע פרשת תרומה: כו שבט - ב' אדר, תשע"ה

ונעשה חתנו, הוא אין יכול לקיים כתב ידו, אבל אחרים מקימין לו כתב ידו.

ד. לקח הימנו בית או שדה במאה מנה, ותיח יודע לו עדות בהן - תרי זה אינו מעיד, שאין מעיד על ידי עצמו.

ה. הוסיפו עליהן הרועין, והגזלניו, החמסניו, וכל החשודין על המזון - עדותן פסולה לעולם.

ו. אין עדותן של העדים מתקיימת, אלא אם כן ראו זה את זה. רבי יהושע בן קרחה אומר: אפלו זה שלא בנגד זה, לעולם אין עדותן מתקיימת של עדים, אלא אם כן היו שניהן באחד. רבי שמעון אומר: שומעין דבריו של זה היום, וכשיבוא שני למחר - שומעין דבריו.

יום שישי, א' אדר תשע"ה

למדת כפר את הלמוד היומי?

בבלי: כתבות יז. ירושלמי: מעשר שני א. רמב"ם: הלכות תענית ה, הלכות מגלה וחקקה א, ב.

הריני לומד לקיים מצות בוראי, והריני מזכה בלמודי, לעלוי נשמת רבי אליעזר
שכלמה בן רבי מנחם זאב, זכותו יגן עלינו, שתקון למוד זה.

מסכת סנהדרין פרק ששי

א. העדים שאמרו 'מעידים אנו באיש פלוני שהרג שורו של פלוני
וקצץ נטיעותיו של פלוני, והלה אומר 'איני יודע' – חיב. 'אתה
אמרת להרגו', 'אתה אמרת לקצצו' – הכל הולך אחר הטענה.
'הרגת את שורו וקצצת את נטיעותיו של פלוני, והלה אומר לאו!
שהוא כמתמיה, או הן שהוא כמתמיה! יש לאו שהוא כהן, ויש הן
שהוא כלאו.

ב. אין דנין אלא מעמד, ואין מעידין אלא מעמד, ואין נשאלין
לגדרין אלא מעמד, ואין מעלין לכהונה ולזוה ול'ישראל אלא מעמד,
ולא יהא מאריך פניו בנגד אחד, ולא יהא מעמיד אחד ולא מושב
אחד, שנאמר (ויקרא יט): "בצדק תשפוט עמיתך", אמר רבי יהודה:
מקבל אני, שאם רצו להושיב שניהם כאחד – מושיבין ואין כבוד
בלום. ואיזה הוא האסור? שלא יהא אחד עומד ואחד יושב, משום
רבי ישמעאל אמרו: אומרין לו לבוש בדרך שהוא לבוש, או
הלבישו בדרך שאתה לבוש.

כח ____ שעורים יומיים לימי שבוע פרשת תרומה: כו שבט - ב' אדר, תשע"ה

ג. כיצד הן דנין? הדינין יושבין ובעלי הדין עומדין לפניהם, וכל התובע את חברו הוא פותח ראשון, אם יש עדים מכניסים אותן ומאמימן עליהן, ומוציאים אותן לחוץ, ומשירין את הגדול שבהם, ושומעין את דבריו ומוציאין אותו לחוץ, ואחר כך מכניסין את השני ושומעין את דבריו ומוציאין אותו לחוץ, ואחר כך מכניסין את שניהן באחד, ואומרים דבריהם זה בפני זה, אם אמרו זכאי - זכאי, ואם אמרו חייב - חייב. אחד דיני ממונות אחד דיני נפשות.

ד. דיני ממונות בשלשה, שנים מזכין או מהיבין, ואחד אומר 'איני יודע' - יוסיפו הדינין. יפה פה האומר 'חייב' מפני האומר 'איני יודע', עד כמה מוסיפין? אין פחות משנים, יוסיפו הדינין. אם אמרו זכאי - זכאי, אם אמרו חייב - חייב. אחד אומר זכאי ואחד אומר איני יודע - יוסיפו הדינין, שעד עכשו בית דין שקול, אחד אומר זכאי, ואחד אומר חייב, ואחד אומר איני יודע - יוסיפו הדינין, שעד עכשו לא הוסיפו אלא אחד.

ה. לעולם מוסיפין הדינין עד שיגמר הדין. לעולם אין העדים יכולין לחזור בהן עד שיגמר הדין. לעולם מביא עדיותיו לבית דין עד שיגמר הדין, או עד שיתנו לו זמן. נתנו לו זמן, הביא בתוך זמן - מקבלין הימנו, לאחר זמן - אין מקבלין הימנו; דברי רבי מאיר.

וחכמים אומרים: אפלו הביא לאחר שלש שנים - מקבלין הימנו, וסותרין דבריו של זה.

ו. 'יש לך עדים אחרים?' ואמר: 'אין לי אלא אלו'. 'יש לך ראיות אחרות?' ואמר: 'אין לי אלא אלו, ואחר זמן מצא עדים אחרים ומצא ראיות אחרות - הרי זה אין מקבלין הימנו עד שייביא ראיה שלא היה יודע בהן. לעולם אין העדים יכולין לחזור בהן, עד שתחקר עדותן לבית דין. נחקרה עדותן לבית דין - אין יכולין לחזור בהן. וזהו פללו של דבר: עדים שהעידו לטמא ולטהר, לרחק ולקרוב, לאסור ולהתיר, לפטור ולחייב, עד שלא נחקרה עדותן ואמרו מבודין אנו - הרי אלו נאמנים. משנחקרה עדותן ואמרו מבודין אנו - אין נאמנים. לעולם אין העדים נעשים זוממין עד שייגמר הדין, לא לוקין ולא משלמין, ולא נהרגין עד שייגמר הדין. לעולם אין אחד מן העדים נעשה זומם עד שיהיו שניהם זוממין, ואין לוקה עד שיהיו שניהם לוקין, ואין נהרג עד שיהיו שניהם נהרגים, ולא משלם עד שיהיו שניהם משלמין. אמר רבי יהודה בן טבאי: אראה בנחמה אם לא הרגתי עד זומם בשביל לעקר מלבן של ביתוסין, שהיו אומרים עד שיהרג הנדון. אמר לו שמעון בן שטח: אראה בנחמה אם לא שפכת דם נקי, שהרי אמרה תורה (דברים יז): "על פי שנים

ל _____ שעוברים יומיים לימי שבוע פרשת תרומה: כו שבט - ב' אדר, תשע"ה

עדים או שלשה עדים יומת המת", בעדים שנים ובזוממים שנים, מה עדים שנים - אף זוממין שנים. באותה שעה קבל עליו יהודה בן טבאי שלא יהיה מורה הלכה אלא על פי שמעון בן שטח.

שבת קדש, ב' אדר תשע"ה

למדת כפר את הלמוד היומי ?

בבלי: כתבות יט. ירושלמי: מעשר שני ב. רמב"ם: הלכות מגלה וחסכה ג, ד. הלכות אשות א.
הריני לומד לקיים מצות בוראי, והריני מוצה בלמודי, לעלוי נשמת רבי אליעזר
שלמה בן רבי מנחם זאב, זכותו יגן עלינו, שתקן למוד זה.

מסכת סנהדרין פרק שביעי

א. אמר רבן שמעון בן גמליאל: בראשונה לא היו חותמים על כתבת נשים בשרות, אלא בתינים או לזים או ישראלים המשיאין לכהנה. אמר רבי יוסי: בראשונה לא היה מחלקת בישראל, בית דין של שבעים ואחד שהיו בלשכת הגזית ושאר בתי דינין של עשרים ושלשה היו בעירות של ישראל, ושני בתי דינין של שלשה היו בירושלים, אחד בהר הבית ואחד בחיל, נצרך אחד מהן הלכה הולך אצל בית דין שבעיר, אין בית דין בעירו - הולך לבית דין הסמוך

לעירו. אם שמעו - אמרו להם. ואם לאו - הוא והמפלא שבתן באין לבית דין שבהר הבית, אם שמעו - אמרו להם. ואם לאו - הוא והמפלא שבתן באין לבית דין שבהיל. אם שמעו - אמרו להם. ואם לאו אלו ואלו באין לבית דין הגדול שבלשכת הגזית, אף על פי שהוא שבעים ואחד, אין פחות מעשרים ושלשה, נצרך אחד מהן לצאת, רואה אם יש שם עשרים ושלשה - יוצא, ואם לאו - אינו יוצא, עד שיהו שם עשרים ושלשה. ושם היו יושבין מתמיד של שחר ועד תמיד של בין הערבים, בשבתות וימים טובים לא היו נכנסין אלא לבית המדרש שבהר הבית. נשאלה שאלה, אם שמעו - אמרו להם, אם לאו - עומדין למנון, אם רבו מטמאין - טמאו, רבו מטמאין - טמאו, ומשם הלכה רוחת בישראל. משרבו תלמידי שפאי והלל שלא שמשו כל צרכן, הרבו מחלוקות בישראל ונגעשו שתי תורות, ומשם שולחין ובודקין, כל מי שהוא חכם ועניו ושפל וירא חטא, ופרקו טוב ורוח הבריות נוחה עליו - עושין אותו דין בעירו. משנעשה דין בעירו - מעלין ומושיבין אותו בהר הבית, משם מעלין ומושיבין אותו בהיל, משם מעלין ומושיבין בלשכת הגזית, ושם יושבין ובודקין את יחסי בהונת ואת יחסי לוייה, כהן שנמצא בו פסול - לובש שחורין ומתעטף שחורין, ושלא נמצא בו פסול - לובש לבנים ומשמש עם אחיו הכהנים. מביא עשירית

לב ____ שעורים יומיים לימי שבוע פרשת תרומה: כו שבט - ב' אדר, תשע"ה

האיפה משלנו ועבודה בידו, ואף על פי שאין המשמר שלו. אחד בהן גדול ואחד בהן הדימוי שעבדו עד שלא הביאו העשירית האיפה - עבודתו בשרה.

ב. אין דנין שני דינין ביום אחד, אפילו נואף ונואפת, אלא דנין את הראשון ואחר כך דנין את השני, אין נמנין על שני דברים באחד, ואין נשאלין על שתי שאלות באחד, אלא נמנין על הראשון ואחר כך נמנין על השני, ונשאלין על הראשון ואחר כך נשאלין על השנית, אין דנין אלא במקום גדול, ואין נמנין אלא במקום שמועה, אחד אומר משום שמועה, וכלם אומרים לא שמענו על זה, מנין עומד אחד אומר ואחד מתיר, אחד מטמא ואחד מטהר, וכלן אומרים לא שמענו, מנין עומד אחד אומר משום שנים ושנים אומרים משום אחד, יפה כח אחד האומר משום שנים מכה שנים האומרים משום אחד. עשרה אומרים משום אחד - בלן אחד, ובטירות ובטמאות - האב ובנו הרב ותלמידו - שניהם נמנין שנים. בקדוש החדש ובעבור שנה, בדיני ממונות ובדיני נפשות, אב ובנו הרב ותלמידו - שניהם נמנין אחד. ולא יהא יושב בצדו, ואפילו הוא שותק, אלא עומד וחולף לו בקדוש החדש ובעבור שנה.

בדיני ממונות - מתחילין מן הגדול. מפני מה בדיני נפשות מתחילין מן הצד? שלא יהא סמוך על דברי רבו.

ג. בדיני נפשות פותחין לזכות ואין פותחין לחובה, חוץ מן הפסית. ורבי יהושע בן קרחה אומר: אף הפדיח. חיבי גלויות - בית דין מחזירין אותם לזכות, שנאמר (במדבר לה): "ולא תקחו כפר לנפש רוצח", ואומר (דברים יט): "וזה דבר הרצח", רוצח רוצח לגזרה שוה, חיבי מלקיות - בית דין מחזירין אותו לזכות, שנאמר (דברים כה): "והצדיקו את הצדיק והרשיעו את הרשע" וגו', ואומר (דברים כה): "והיה אם בן הכות הרשע"; רשע רשע לגזרה שוה. הפרים, ומי שלא ראה לו בנים - פשר לדון דיני ממונות ואין פשר לדון דיני נפשות. רבי יהודה מוסיף אף אכזרי והרחמן. אין מוסיפין על הדין בתחלה, רבי יהודה אומר: מוסיפין על הדין.

ד. בתחלה היו שנים, אחד אוסר ואחד מתיר, אחד מטמא ואחד מטהר, האוסר והמטמא - עליו להביא ראיה, וכל הפחמיר - עליו להביא ראיה. ויש אומרים: אף המקל. אין נזקקין לדיו אלא במקום שיש מכריעיו, ואין מושיבין את האדם אלא במדותיו, נסתלק הדין - אין רשאי להשיב. פיצד אין מוסיפין על הדין בתחלה? נגמר דברו - אין רשאי להשיב. נתן לו חברו רשות - רשאי להשיב.

לד ____ שעוברים יומיים לימי שבוע פרשת תרומה: כו שבט - ב' אדר, תשע"ה

נסתלק העקר נעשה מפלה עקר, לא ישיב את חברו יתיר משלש תשובות כדי שלא תפּרַף דעתו. אחד דן בנגד שנים ושנים דנין בנגד אחד, שנים דנין בנגד שלשה ושלשה דנין בנגד שנים, אבל לא שלשה בנגד שלשה, ולא מהן ולמעלה, כדי שלא נעשה בית דין מערב.

ה. בדיני ממונות אומרים 'גודקק הדין'. בדיני נפשות, אין אומרים 'גודקק הדין'. והגדול שבדינים אומר: 'גודקק הדין', אין שואלין מעמד ואין משיבין מעמד, לא מגובה ולא מרחוק, ולא מאחורי הזקנים. אין שואלין אלא בענין ואין משיבין אלא במדע, ולא ישאל השואל בענין יתיר משלש הלכות. אחד שואל ואחד אומר שלא לשאל - נזקין לשואל. והשואל מעשה - צריך שיאמר: "מעשה אני שואל!" והשואל בענין והשואל שלא בענין - משיבין את השואל בענין. והשואל שלא בענין - צריך שיאמר "שלא בענין שאלתי"; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין צריך, שכל התורה ענין אחד. ענין ושאנינו ענין - נזקין לענין. מעשה ושאנינו מעשה - נזקין למעשה. הלכה ומדרש - נזקין להלכה. מדרש ואגדה - נזקין למדרש. מדרש וקל וחומר - נזקין לקל וחומר. קל וחומר וגזרה שוה - נזקין לקל וחומר. חכם ותלמיד - נזקין לחכם. תלמיד ועם

הארץ - נזקקין לתלמיד. היו שניהם חכמים, ושניהם תלמידים, ושניהם עמי הארץ, שתי הלכות, ושתי שאלות, ושתי תשובות, ושני מעשים - הרשות ביד התרגמן מעתה. כשהנשיא נכנס, כל העם עומדים, והן ישובו, עד שאמר להם: שבו! בשאב בית דין נכנס, עושים לו שתי שורות מבאן ומכאן, עד שנכנס וישב במקומו. חכם שנכנס, אחד עומד ואחד יושב, עד שנכנס וישב במקומו. בני חכמים ותלמידי חכמים, בזמן שהרבים צריכים להם - מקפצין אפלו על ראשי העם, ואף על פי שאמרו אין שבה לתלמיד שיכנס באחרונה. יצא לצורך - נכנס וישב במקומו. בני חכמים תלמידי חכמים, בזמן שיש בהם דעת לשמע - הופכין את פניהם כלפי אביהם. אין בהם דעת לשמע - הופכין את פניהם כלפי העם. רבי אלעזר בן רבי צדוק אומר: בבית המשתה עושים אותן סניפין. חכם שנכנס - אין שואלין אותו עד שתתישב דעתו. נכנס ומצאם כשהם עוסקים בהלכה - לא יחא קופץ לתוד דברייהם, עד שידע באיזה ענין הן עוסקים. ואם עשה כן, על זה נאמר: 'שבעה דברים בגלם'. שבע מדות דרש הלל לפני זקני בתרה: קל וחמר, וגזרה שוה, ובגין אב, וכתוב אחד, ובגין אב ושני בתובים, וכלל ופרט וכלל, וכיוצא בו במקום אחר - דבר תלמד מענינו, אלו שבע מדות שדרש הלל הזקן לפני זקני בתרה.

לו _____ שעורים יומיים לימי שבוע פרשת תרומה: כו שבט - ב' אדר, תשע"ה

יהודי יקר!

בקביעות של כמה דקות ביום אתה יכול לזכות לקמד את כל

ששה סדרי התוספתא!!!

הַזְדַּמְנוּת נַפְלְאָה!

”הַמִּשְׁתַּתַּף בְּהַדְפָּסַת ”אֲשֶׁר
בַּנְּחָל”, (אף בְּמִוֶּה אֲנָשִׁים בְּנַחַד), יִזְכֶּה
לְיִשׁוּעָה בְּכֹל עֲנִיָּן שֶׁיִּצְטָרֵךְ...”

(כ"ק מרן מוהרא"ש ו"ל)

לְנִטְיִילַת חֵלֶק בְּהַדְפָּסַת הַמְּרָכִים
הַקְדוּשִׁים שֶׁל 'אֲשֶׁר בַּנְּחָל':

052-7622316